

KINNITATUD
Märjamaa Vallavolikogu 27.09.2022
määrusega nr 28

Märjamaa valla arengukava 2018-2030

SISUKORD

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	4
1. Märjamaa valla arengueeldused	5
1.1. Valla keskus ja piirkonnad	5
1.2. Rahvastik	7
2. Märjamaa valla arengustrateegia.....	8
2.1. Märjamaa valla SWOT analüüs ja valdkonnaülesed väljakutsed.....	8
2.2. Visioon ja valdkonnaülesed eesmärgid	9
3. Valdkondlikud väljakutsed ja eesmärgid	10
3.1. Haridus, huvitegevus ja noorsootöö	10
3.1.1. Alusharidus.....	10
3.1.2. Üldharidus	11
3.1.3. Huviharidus ja huvitegevus	13
3.1.4. Noorsootöö	14
3.2. Kultuur, sport, vaba aeg.....	15
3.2.1. Valla raamatukogud	15
3.2.2. Valla kultuurielu, külaliikumine, ülevallalised üritused	15
3.2.3. Muuseum.....	16
3.2.4. Sporditegevus, tervisesport ja spordirajatised	16
3.3. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	17
3.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja –teenused	17
3.3.2. Tervishoid ja rahva tervise edendamine	18
3.4. Tehniline infrastruktuur	19
3.4.1. Energiamajandus	19
3.4.2. Teed, tänavad ja liikluskorraldus	21
3.4.3. Tänavavalgustus	22
3.4.4. Vesi ja kanalisatsioon.....	22
3.5. Keskkond ja maakasutus	23
3.5.1. Jäätmekäitlus	23

3.5.2.	Keskkonnakaitse, keskkonnateadlikkus ja keskkonnatervis	24
3.5.3.	Maakasutus, heakord ja haljastus	24
3.6.	Ettevõtlus	25
3.6.1.	Ettevõtlus ja kohalik majandus	25
3.6.2.	Turism	27
3.7.	Ühistransport	28
3.8.	Valla juhtimine, koostöö ja avalik kord.....	28
3.8.1.	Juhtimine	28
3.8.2.	Piirkondlik ja rahvusvaheline koostöö	29
3.8.3.	Avalik kord ja turvalisus	29
4.	Arengukava seire.....	31
	Lisad.....	32
	Lisa 1. Märjamaa valla tegevuskava	
	Lisa 2. Märjamaa valla investeeringute kava 2022-2026	
	Lisa 3. Märjamaa valla eelarvestrateegia 2023-2026	

SISSEJUHATUS

Märjamaa vald moodustati 21. oktoobril 2017. aastal endise Märjamaa valla (01.01.2017 seisuga 6551 elanikku) ja Vigala valla (01.01.2017 seisuga ca 1248 inimest) vabatahtliku ühinemise tulemusel. Ühinemise käigus ühendati elanike soovil Märjamaa vallaga endise Raikküla valla Riidaku, Pühatu ja Kõrvetaguse külad (01.01.2017 seisuga kokku 66 elanikku). Märjamaa valla ja Vigala valla ühinemise põhimõtted ja eesmärgid on fikseeritud ühinemislepingus¹, mille alusel kuulub Märjamaa valla koosseisu Vigala osavald.

Märjamaa valla pindala on 1162,71 km² olles Rapla maakonnas territooriumilt suurim vald. Kogu Eesti kontekstis on Märjamaa vald pindala poolest seitsmendal kohal. Elanike arv 01.01.2022 seisuga oli 7422 inimest, s.o ca 6,4 inimest/km² kohta.

Märjamaa valla naaberomavalitsused on Saue vald, Lääne-Nigula vald, Lääneranna vald, Põhja-Pärnumaa vald, Kehtna vald ja Rapla vald.

Arengukava koostamise aluseks on Märjamaa valla ja Vigala valla varasemad arengukavad: Märjamaa valla arengukava 2010-2025² ja Vigala valla arengukava 2016-2023³ ning ühinemislepingus määratud eesmärgid ja tegevused.

Arengukava esimeses osas on kirjeldatud Märjamaa valla peamised asukohast tingitud arengueeldused koos rahvastiku ja piirkondade lühiülevaatega. Teises osas on välja toodud strateegia koos visioon ning valdkonnaüleste eesmärkidega. Kolmas osa sisaldab valdkondlike ülevaateid, väljakutseid, eesmärke ja tegevusi. Neljas osa kajastab arengukava seire, hindamise ja uuendamise protsessi. Arengukava lisad on Märjamaa valla tegevuskava (Lisa 1), Märjamaa valla investeringute kava (Lisa 2) ja Märjamaa valla eelarvestrateegia (Lisa 3). Investeringute kavas on toodud eeldatavad investeringute maksumused, mis vastavalt tegelikel hanketulemustele võivad jooksva aasta lõikes muutuda. Investeringud on jaotatud alajaotustesse: haridus, huvitegevus ja noorsootöö; kultuur, sport ja vaba aeg; majandus ja avalik teenus; sotsiaaltoetused ja tervishoid. Vigala osavalla investeringud on investeringute kavas kajastatud eraldi alajaotusena.

---

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/429122016102>

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/426092017019>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/419102016022>

1. MÄRJAMAA VALLA ARENGUEELDUSED

1.1. Valla keskus ja piirkonnad

Märjamaa vallas on 113 asustusüksust – vallakeskus Märjamaa alev ja 112 küla. Suuremad piirkonnakeskused on Märjamaa alev, Vana-Vigala, Kivi-Vigala, Varbola, Sipa, Laukna, Valgu, Kasti ja Teenuse. Asustusüksuste suurest arvust ja pindalast lähtuvalt on võimalik Märjamaa vald jaotada kümneks piirkonnaks (vt Joonis 1):

- Varbola piirkond
- Märjamaa piirkond
- Sipa piirkond
- Laukna piirkond
- Haimre-Kasti piirkond
- Teenuse piirkond
- Konuvere-Paeküla piirkond
- Valgu-Velise piirkond
- Vana-Vigala piirkond
- Kivi-Vigala piirkond

Valla administratiivkeskus on Märjamaa alev, mis asub olulises teede ristumiskohas (põhimaantee põhja-lõuna suunaline Tallinn–Pärnu–Ikla; ida-lääne suunaline Tartu–Paide–Märjamaa–Haapsalu). Tallinnasse ja Pärnusse on võrdselt 65 km. Maakonnakeskus Rapla on 30 km kaugusel. Vigala osavalla administratiivkeskus asub Kivi-Vigala külas.

Asukohast lähtuvalt mõjutab valla arengut oluliselt Tallinn–Pärnu–Ikla maantee, mis avaldab transiitliiklusest ning heast ühendusest Tallinna ja Pärnuga valla arengule positiivset mõju. Samas trassikoridoriga seatud piirangud võivad saada elanikele ja maaomanikele oluliseks takistuseks.

Märjamaa valla ruumilised eesmärgid ja arengusuunad kajastatakse valla üldplaneeringus. Hetkel kehtib Märjamaa vallas Märjamaa valla üldplaneering (kehtestatud Märjamaa Vallavolikogu 20.06.2000 määrusega nr 11), Märjamaa alevi üldplaneering (kehtestatud Märjamaa alevivolikogu 19.12.2000 määrusega nr 13) ja endise Raikküla valla Kõrvetaguse, Pühatu ja Riidaku külade osas Raikküla valla üldplaneering (kehtestatud Raikküla Vallavolikogu 17.06.2002 määrusega nr 63 ja muudeti 17.12.2003 määrusega nr 19). Üldplaneeringud koostas OÜ Disarek. Endise Loodna valla (haldusüksus enne 2002. aasta haldusreformi) ja Vigala valla territooriumi osal üldplaneering puudub. Valla ruumilise arengu jätkusuutlikkuse eelduseks on kogu Märjamaa valla territooriumi hõlmava üldplaneeringu koostamine.

MÄRJAMAA VALLA PIIRKONNAD

Joonis 1. Märjamaa valla piirkonnad

1.2. Rahvastik

Rahvastikuregistri andmetel elas Märjamaa vallas 01.01.2022 seisuga 7 422 inimest. Seega kuulub Märjamaa vald keskmise rahvaarvuga valla hulka Eestis ja on Raplamaa arvestuses suuruselt teine omavalitsus. Rapla maakonnas elab enam kui 33 000 elanikku.

Pealinn Tallinn koos tagamaaga on viimastel aastakümnetel olnud Eesti majandusarengu kasvumootor, millega seotud tõmbetegurid on loonud olukorra, kus sisseränne Märjamaa valda kui ka väljaränne Märjamaa vallast on kõige tihedamalt seotud Tallinna ja tema tagamaaga.

Elanike arv Märjamaa vallas on ajavahemikul 2005-2021 näidanud langustrendi, keskmiselt vähenes perioodil elanike arv veidi üle 1,2% aastas. Kokku vähenes elanikkond Märjamaa vallas perioodil 2005-2021 Statistikaameti andmetel 559 inimese võrra ehk 7%. Samas tuleb arvestada rahvastikuandmete de facto peegelduse mõningase ebausaldusväärusega, mis on tingitud põhiliselt inimeste registreeritud ja tegeliku elukoha erinevustest.

Ligi 40% valla elanikest on koondunud valla keskusse ja sellega piirnevatesse küladesse. Enam kui 3 400 inimest elab valdavalt tiheasustusega piirkonnas, peamiselt Märjamaa alevis, Orgita, Rangu, Sõtke, Nõmmeotsa ja Naistevalla külas. Rahvastiku peamised kasvupiirkonnad on olnud Märjamaa alevi vahetus läheduses. Tabelis 1 kajastatakse rahvastikuregistri andmetele alusel elanike arvu muutust Märjamaa valla suuremates asustusüksustes aastatel 2018-2022.

Tabel 1. Elanike arvu muutus aastatel 2018-2022

Asustusüksus	Elanike arv 2018 a	Elanike arv 2022 a	Muutus 2018-2022 a
Kasti küla	180	165	-15
Kivi-Vigala küla	229	218	-11
Laukna küla	168	164	-4
Märjamaa alev	2671	2526	-145
Orgita küla	438	403	-35
Rangu küla	109	124	15
Sipa küla	276	248	-28
Sõtke küla	124	131	7
Teenuse küla	79	76	-3
Valgu küla	229	224	-5
Vana-Vigala küla	295	276	-19
Varbola küla	200	205	5

Rahvastikuregistri andmetel elas Märjamaa vallas 2022. aasta 1. jaanuari seisuga 3760 meest ja 3662 naist. Meeste-naiste osakaal on vastavalt 50,7% ja 49,3% (Eestis 47,4% ja 52,6%), mis on kergelt meeste kasuks. Märjamaa valla rahvastikust moodustab 13,2% (981 in) lapsed vanuses 0-14, tööealised (4627 in) 62,3% vanuses 15-64 ja tööeast vanemad (1814 in) 24,5% vanuses 65+. Märjamaa valla elanikkond on pisut vanem kui Eestis keskmiselt.

2. MÄRJAMAA VALLA ARENGUSTRATEEGIA

2.1. Märjamaa valla SWOT analüüs ja valdkonnaülesed väljakutsed

Valla jätkusuutliku arengu tagab valla tugevuste ja arenguvõimalused ärakasutamine ning valla nõrkuste osakaalu vähendamine ning ohtude vältimine ja ennetamine.

Tabel 2. Märjamaa vallas SWOT analüüs

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ul style="list-style-type: none"> • Hea geograafiline asukoht, teede ristumiskoht põhja-lõuna ja ida-lääne suunas. • Mitmekesine ja aktiivne kultuurielu ja kvaliteetsed kultuuriobjektid. • Traditsioonilised kultuuriüritused. • Terviklik haridusasutuste skaala, mis katab kogu valla. • Mitmekesised huvihariduse ja huvitegevuse võimalused. • Tugev vallakeskus koos mitmekülgsede teenustega. • Teotahtelised inimesed. • Puhas loodus. • Turvaline elukeskkond. • Vallas on oma ujula, kino ja muuseum. • Tugevad kogukonnad ja aktiivsed külad. • Rikas oma lugude ja legendide poolest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elanikkonna vähenemine ja vananemine. • Hajaasustus. • Infrastruktuuri (avalikud hooned, teedevõrk, tänavavalgustus) ülalpidamiskulud suured. • Avalikud hooned alakasutuses ja amortiseerunud. • Vajadustele mittevastav ühistransport. • Teehooldusvahendeid ei ole piisavalt. • Piiratud töökohtade valik. • Huvi ja koostöö puudumine loodushoius. • Vähene osalus riigi- ja isikukaitses. • Eestvedajate ja „sädeinimeste“ vähesus, tegijad väsivad, motivatsiooni puudus, järelkasvu napib. • Turismimagneti puudumine (objekt, sündmus). • Elamispiindade, eriti üüripindade, puudus. • Keskustes on tänavavalgustus puudulik või amortiseerunud.
ARENGUVÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> • Via Baltica arendamine. • Tihedam bussiliiklus Tallinna ja Pärnuga. • Suured turismikeskused Tallinna ja Pärnu lähedal. • Orgita ettevõtluspiirkonna arendamine. • Koostöö teenuste arendamisel. • Innovatiivsed lahendused hariduses, avalike teenuste tagamisel ning kaugtöö tegemisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Riigi investeeringute vähenemine (teed, EL toetused). • Linnastumine suurte linnade suunas, kus paremad elamise, töötamise ja palgatulu võimalused. • Ootamatud poliitilised ja õigussüsteemi muutused. • Liigne bürokraatia. • Haritud inimeste väljaränne vallast ja Eestist. • Ohtusid ei tajuta, keeldutakse uskumast. • Erainvesteeringute vähenemine.

SWOT analüüsist lähtuvalt on välja toodud peamised väljakutsed (probleemid), mille kaudu on võimalik soovitud tulemus ja eesmärgid formuleerida.

Valdkonnaülesed väljakutsed:

1. Ühistranspordi kvaliteet ja teede halb seisukord ei taga elanike vajadusi rahuldavat liikumisvõimalust ja ühendust keskustega.
2. Noorte ja motiveeritud spetsialistide tulekut pärsib elamispindade vähesus ja kindlustunde puudumine, piirkond ei ole pankadele atraktiivne.
3. Elanikkonna vähenemisest tingitult on avalike teenuste ja haridusasutuste kasutajate arv väike, avalikud hooned on alakasutuses ja amortiseerunud.
4. Valla tulubaasi vähenemisel ei ole võimalik avalikus kasutuses olevat taristut/kinnisvara nõuetekohaselt arendada ja majandada.
5. Ettevõtlust pärsib äri- ja tootmispindade puudus, palju nõukogudeaegset pärandit ja tugev konkurents tööjõu osas.
6. Liigne bürokraatia pärsib arengut ja teotahet.

2.2. Visioon ja valdkonnaülesed eesmärgid

VISIOON

Märjamaa on turvaline, atraktiivne, loodussõbraliku elu- ja töökeskkonnaga, ettevõtlusele ning võimalustele avatud vald, kus on optimaalne avalike teenuste võrgustik, head transpordi- ja liikumisvõimalused ning aktiivsed kogukonnad ja teotahtelised inimesed, kes hindavad kodukoha kultuuri- ja looduspärandit, arvestavad piirkondade eripäradega ning väärtustavad erinevate põlvkondade vahelist sidusust ja koostööd.

Visiooni elluviimiseks on püstitatud viis strateegilist valdkonnaülest eesmärki, mille täitmist toetavad valdkondlikud eesmärgid ning tegevused.

Arengukava koostamisel on arvestatud kaheksa valdkonnaga (vt arengukava peatükk 3), mis on liigitatud järgmiselt:

1. Haridus, huvitegevus ja noorsootöö
2. Kultuur, sport, vaba aeg
3. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid
4. Tehniline infrastruktuur
5. Keskkond ja maakasutus
6. Ettevõtlus
7. Ühistransport
8. Valla juhtimine, koostöö ja avalik kord

Valdkonnaülesed eesmärgid:

- **Märjamaa on turvaline, atraktiivne ning loodussõbraliku elu- ja töökeskkonnaga vald.**
- **Avalike teenuste võrgustik on optimaalne ja kättesaadav kõikidel vallaelanikele.**
- **Tehniline infrastruktuur on hästi toimiv ning vajadustele vastav.**
- **Välja on arendatud atraktiivsed ettevõtluspiirkonnad, vallas tegutsevad ettevõtted ja ettevõtlikud inimesed tagavad kõrge tööhõive ja tasuvad töökohad piirkonnas.**
- **Avatud, kogukondi kaasav ja piirkondade eripärasid arvestav juhtimine.**

3. VALDKONDLIKUD VÄLJAKUTSED JA EESMÄRGID

3.1. Haridus, huvitegevus ja noorsootöö

3.1.1. Alusharidus

Märjamaa valla probleemiks on olnud elanikkonna arvu vähenemine ja üheks tagajärjeks laste vähesus koolides ja lasteaedades. Ühtse juhtimise alla on viidud Sipa ja Laukna lasteaed, Orgita ja Kasti lasteaed, Valgu põhikool ja lasteaed, Varbola algkool ja lasteaed ning Kivi-Vigala lasteaed ja põhikool. Kahes erinevas hoones asuvad Sipa-Laukna lasteaed, Kasti-Orgita lasteaed, Kivi-Vigala lasteaed ja põhikool.

Märjamaa valla lasteaedades käis 2021/2022 õppeaastal 296 last (vt tabel 3).

Tabel 3. Märjamaa valla lasteaiad

Jrk nr	Asutuse nimi	Rühmade arv	Laste arv 2021/2022 õa
1.	Kasti-Orgita Lasteaed	6	93
2.	Kivi-Vigala Põhikool	1	14
3.	Märjamaa Lasteaed Pillerpall	6	101
4.	Sipa-Laukna Lasteaed	2	20
5.	Valgu Põhikool	1	19
6.	Vana-Vigala Lasteaed	1	20
7.	Varbola Lasteaed-Algkool	2	29
KOKKU:			296

Laste arv väheneb prognoosiperioodi lõpuks ligi 20%. Aastal 2030 on lasteaia eas lapsi prognoositavalt 309 (vt tabel 4).

Tabel 4. Lasteaialaste arvu prognoos

Asutuse nimi	Lasteaialaste arv 2021/2022 õa	Lasteaialaste arvu prognoos 2027	Lasteaialaste arvu prognoos 2030
Kasti-Orgita Lasteaed	93	87	119
Kivi-Vigala Põhikool	14	18	15
Märjamaa Lasteaed Pillerpall	101	98	94
Sipa-Laukna Lasteaed	20	19	19
Valgu Põhikool	19	18	18
Vana-Vigala Lasteaed	20	16	16
Varbola Lasteaed-Algkool	29	30	28

Alushariduse väljakutsed:

- Märjamaa valla haridusvõrgu arengustrateegia koostamine.
- Erivajadustega laste märkamine ja õpe.
- Tugispetsialistide puuduse vähendamine.
- Lasteaedade õpikeskkonna kaasajastamine.
- Hoonete rekonstrueerimine.
- Lasteaedade õuealade valgustamine.

Eesmärk:

- **Valla lasteaedade pakutav alusharidus on vajadustest lähtuv, vastab kaasaja nõuetele, on valla ulatuses ühtlaselt hea ja vanemate poolt tunnustatud. Lasteaedade õpikeskkond on turvaline ja ajale vastav ning sellega on rahul nii lapsed, lapsevanemad kui ka lasteaia töötajad.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Kvalifitseeritud lasteaiaõpetajate osakaal on vähemalt 90%.
- Lastevanemate rahulolu lasteaedade osas on kasvavas trendis.
- Aastaks 2030 osutatakse kõikides valla lasteaedades tugispetsialistide teenust ja kõikides valla lasteaedades on HEV koordinaator.

3.1.2. Üldharidus

Märjamaa valla hallata on kokku viis üldhariduskooli: Varbola Lasteaed-Algkool, Valgu Põhikool, Vana-Vigala Põhikool, Kivi-Vigala Põhikool ja Märjamaa Gümnaasium. Valla territooriumil tegutseb lisaks Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, mis asub Vana-Vigala külas.

Märjamaa valla üldhariduskoolides õpis 2021/2022 õppeaastal 766 last (vt tabel 5).

Tabel 5. Märjamaa valla üldhariduskoolidest käivate laste arv 2021/2022 õa

Jrk nr	Asutuse nimi	I kooliaste (I-III)	II kooliaste (IV-VI)	III kooliaste (VII-IX)	gümnaasium
1.	Varbola Lasteaed-Algkool	6	5		
2.	Valgu Põhikool	18	19	23	
3.	Vana-Vigala Põhikool	18	19	44	
4.	Kivi-Vigala Põhikool	5	7	5	
5.	Märjamaa Gümnaasium	148	179	191	79
KOKKU:		195	229	263	79

Varbola Lasteaed-Algkool

Varbola Lasteaed-Algkool on vallas ainuke algkool. Aedkool on innovaatiline ja õppijakeskne kaasav kogukonna haridusasutus, mille missiooniks on säilitada hea õpi- ja töökeskkonnaga haridusasutus, kus õpilased õpivad 1.-4. klassini õpilaste arvust olenemata ning hoida ja edendada lasteaia sobitus- ja aiarühma tegevust. Varbola koolis õppis 2018/2019 õppeaastal 23 õpilast ja 2021/2022 õppeaastal 11 õpilast. Õppeaastal 2025/2026 astub prognoositavalt I klassi 4 õpilast (vt tabel 6).

Tabel 6. Varbola Lasteaed-Algkooli I klassi õpilaste arvu prognoos

Varbola Lasteaed-Algkool	2022/2023 õa	2023/2024 õa	2024/2025 õa	2025/2026 õa
I klassi astuvate õpilaste arvu prognoos	4	5	10	4

Valgu Põhikool

Valgu Põhikool koos lasteaia ruumidega asub endise Valgu mõisa hoones. Kooli juurde kuulub 9,5 ha suurune territoorium mõisapargiga, mis loob võimaluse korraldada õppetööd looduses. Lähtudes kooli ja lasteaia õppekavast, arvestades õpilaste individuaalsust, säilitades omanäolisuse ja traditsioonid, pakub Valgu Põhikool konkurentsivõimelist põhiharidust ja toetab õpilaste arengut elus toimetulekuks. Valgu põhikoolis õppis 2018/2019 õppeaastal 58 õpilast ja 2021/2022 õppeaastal 60 õpilast. Õppeaastal 2025/2026 astub prognoositavalt I klassi 6 õpilast (vt tabel 7).

Tabel 7. Valgu Põhikooli I klassi õpilaste arvu prognoos

Valgu Põhikool	2022/2023 õa	2023/2024 õa	2024/2025 õa	2025/2026 õa
I klassi astuvate õpilaste arvu prognoos	2	5	10	6

Vana-Vigala Põhikool

Vana-Vigala Põhikool on mõisakool, mis väärtustab oma ajaloolist pärandit. Mõisakooli ümbrus annab suurepäraseid võimalusi töökasvatuseks ning õuesõppeks. Vana-Vigala Põhikooli missiooniks on aidata kaasa õpilaste igakülgsele võimetekohasele arengule kujunemaks elukestvate õppimisele orienteeritud, elus toimetulevaiks, haritud ning adekvaatse enesehinnanguga inimesteks. 2003. aastal avati õpilaskodu sotsiaalsete probleemidega õpilastele ning klassid käitumisprobleemidega õpilastele. Vana-Vigala põhikoolis õppis 2018/2019 õppeaastal 70 õpilast ja 2021/2022 õppeaastal 81 õpilast. Õppeaastal 2025/2026 astub prognoositavalt I klassi 6 õpilast (vt tabel 8).

Tabel 8. Vana-Vigala Põhikooli I klassi õpilaste arvu prognoos

Vana-Vigala Põhikool	2022/2023 õa	2023/2024 õa	2024/2025 õa	2025/2026 õa
I klassi astuvate õpilaste arvu prognoos	4	5	4	6

Kivi-Vigala Põhikool

Kivi-Vigala koolil on head võimalused sportimiseks ja huvitegevuseks. Kivi-Vigala Põhikooli missiooniks on luua kõigile lastele võrdsed võimalused heatasemelise hariduse omandamiseks ning olla avatud täisväärtuslikule elukestvate õppele ning toetada iseseisvalt elus hakkama saava isiksuse kujunemist. Kivi-Vigala põhikoolis õppis 2018/2019 õppeaastal 28 õpilast ja 2021/2022 õppeaastal 17 õpilast. Õppeaastal 2025/2026 astub prognoositavalt I klassi 2 õpilast (vt tabel 9).

Tabel 9. Kivi-Vigala Põhikooli I klassi õpilaste arvu prognoos

Kivi-Vigala Põhikool	2022/2023 õa	2023/2024 õa	2024/2025 õa	2025/2026 õa
I klassi astuvate õpilaste arvu prognoos	5	4	2	2

Märjamaa Gümnaasium

Märjamaa Gümnaasium on valla suurim üldhariduskool. Kooli missioon on arvestada iga õpilase eripära, luua loovust, ettevõtlikkust, sportlikkust ja õppimist toetav arengukeskkond, et igast Märjamaa Gümnaasiumi õpilasest kasvaks haritud, arenemis- ja kohanemisvõimeline kodanik. Kool pakub lisaks gümnaasiumi riiklikus õppekavas nimetatud kohustuslikele ainetele ja kursustele

võimalust süvendatult õppida eesti keelt ja kirjandust, matemaatikat ning inglise keelt, lisaks majandus- ja ettevõtlusõpet ning mitmeid valikaineid. Märjamaa Gümnaasiumi õppijale on loodud head tingimused omandada vajalikud teadmised, oskused ja väärtushoiakud, et jätkata õpinguid kõrgkoolis või kutseõppeasutuses.

Märjamaa Gümnaasiumi säilimise ja tugevdamise nimel tuleb koolil juurde saada õpilasi lähivaldadest. Märjamaa kogukonna identiteeti on kujundanud alates 1946. aastast keskhariduse omandamise võimaldamine piirkonna noortele. Gümnaasiumi olemasolu on ka täna üks prioriteetidest nii kooli kui valla tasandil. Mainekas gümnaasium on tugeva ja jätkusuutliku valla tunnuseks.

Märjamaa gümnaasiumis õppis 2018/2019 õppeaastal 524 õpilast, 2021/2022 õppeaastal õppis koolis 597 õpilast. Õppeaastal 2025/2026 astub prognoositavalt I klassi 37 õpilast (vt tabel 10).

Tabel 10. Märjamaa Gümnaasiumi I klassi õpilaste arvu prognoos

Märjamaa Gümnaasium	2022/2023 õa	2023/2024 õa	2024/2025 õa	2025/2026 õa
I klassi astuvate õpilaste arvu prognoos	46	37	40	37

Üldhariduse väljakutsed:

- Märjamaa valla haridusvõrgu arengustrateegia koostamine.
- Märjamaa valla registris olev laps õpib valla koolis.
- Võrdse õppekvaliteedi tagamine valla kõikides koolides.
- Erivajadustega õpilastele vajalike õppevõimaluste tagamine.
- Gümnaasiumihariduse tulevik vajab kokkuleppeid ja selget arenguvisioni.
- Toimib koostöö Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooliga.
- Õpilaste arvu vähenemise tingimustes tuleb korrastada koolivõrk.

Eesmärk:

- **Konkurentsivõimelise hariduse 1. kuni 12. klassini saab omandada kodulähedases valla koolis. Valla koolide õpikeskkond vastab kaasaja nõuetele ja sellega on rahul nii õpilased, õpetajad kui vanemad. Vallas on selgelt eristuva suunaga tugev gümnaasium, kus jätkab õpinguid suurem osa põhikooli lõpetanud noortest.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Kvalifitseeritud õpetajate osakaal aastaks 2030 on vähemalt 90%.
- Aastaks 2030 on tagatud koolides vajalike tugispetsialistide teenus.
- 80% kooli lõpetanutest jätkab õpinguid.
- Lapsevanemate rahulolu koolide osas on iga-aastaselt kasvava trendiga.

3.1.3. Huviharidus ja huvitegevus

Huviharidust võimaldab Märjamaa Muusika- ja Kunstikool, mis on ainus huviharidust pakkuv kool Märjamaa vallas.

Kool avas ukseid 1988. aastal eramajaks ehitatud hoones (Märjamaa alev, Pihlaka 2). Tol aastal alustati 80 õpilasega, neist 64 muusikakoolis ja 16 kunstikoolis. Kohe esimesel aastal selgus tõsiasi, et ruumid jäävad koolile kitsaks. Aastast 2020 tegutseb kool kahes hoones, Pihlaka 2 ja kunstiklassid Pärnu mnt 62, kusjuures Pihlaka tänava majas on jätkuvalt ruumikitsikus. Õpilaste arv on aastate lõikes olnud mõnevõrra muutuv (vt tabel 11).

Tabel 11. Õpilaste arv Märjamaa Muusika- ja Kunstikoolis 2018-2022

Muusika- ja kunstikool		2018/2019 õa	2019/2020 õa	2020/2021 õa	2021/2022 õa
Õpilaste arv kooli		147	135	140	114
sh uute õpilast arv	muusikakoolis	24	28	9	6
	kunstikoolis	21	20	12	11

Märjamaa vallas on huvitegevuseks palju võimalusi nii koolides, noortekeskustes, rahvamajades, spordiklubides kui ka mujal. Huvialaringide tegevus valla asutustes toetab koolides toimuvat õppeprotsessi.

Väljakutsed:

- Mitmekülgse kodulähedase huvihariduse ja -tegevuse pakkumine.
- Märjamaa Muusika- ja Kunstikooli ruumiprobleemide lahendamine.
- Looduse, teaduse ja tehnika valdkonda kuuluvate ringide valikute suurendamine.
- Huvitegevuse mudeli ühtlustamine omavalitsuse erinevates piirkondades lähtudes piirkondlikest eripäradest.
- Pakkuda huvitegevuse raames piirkonna noortele võimalust osaleda ametiõppe töötubades ja ringides koostöös Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooliga.
- Jätkata laiahaardelist rahvatantsualast tööd, nii noorte kui täiskasvanute seas.

Eesmärk:

- **Märjamaa valla lastel on tagatud igakülgset võimalust osaleda aktiivselt huvihariduses ja huvitegevustes.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Huvihariduses ja -tegevuses osaleb vähemalt 50% lastest.

3.1.4. Noorsootöö

Märjamaa vallas pakutakse noortele võimalusi sportimiseks, muusika- ja kunstiõpetuseks, mitmete huvialadega tegelemiseks nii koolides, noortekeskustes, rahvamajades, raamatukogudes kui ka mujal. Märjamaa vallas koordineerib noorsootööd Märjamaa Valla Noortekeskus. Mobiilset noorsootööd rakendatakse Vana-Vigala, Sipa ja Varbola piirkondades. Märjamaa noortekeskus asub Märjamaa alevis, mis pakub igapäevaselt avatud noorsootöö teenust ning toimib avatud noorsootöö põhimõtetel. Noortekeskus teeb aktiivset küsitlustööd noorte huvide väljaselgitamiseks, seda noorte vaba aja parema sisustamise eesmärgil.

Väljakutsed:

- Noorsootöö arendamine ja selle tagamine valla erinevates piirkondades.

Eesmärk:

- **Noorsootöö teenus on jätkusuutlik ja kättesaadav Märjamaa valla erinevate piirkondade noortele.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Noortekeskuse tegevustesse hõlmatud noorte osatähtsuse suurendamine 50%-st 60% ni.

3.2. Kultuur, sport, vaba aeg

3.2.1. Valla raamatukogud

Märjamaa valla hallata on üks raamatukogu, Märjamaa Valla Raamatukogu, mille koosseisu kuuluvad struktuuriüksustena 8 haruraamatukogu – Haimre, Kivi-Vigala, Laukna, Sipa, Teenuse, Vana-Vigala, Valgu ja Varbola. Raamatukogud pakuvad erinevaid teenuseid kõikidele valla elanikele ning toimivad kohalike teabe- ja kultuurikeskustena.

Väljakutsed:

- Kaasaegse raamatukoguteenus tagamine kõigis valla piirkondades.

Eesmärk:

- **Märjamaa vallas on mitmekesine raamatukoguteenus kättesaadav igale vallakodanikule, raamatukogu toetab oma tegevusega inimestes lugemisharjumiste kujunemist ja elukestvat õpet.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Märjamaa Valla Raamatukogus pakutakse vähemalt 5 teenust.

3.2.2. Valla kultuurielu, külaliikumine, ülevallalised üritused

Märjamaa valla hallata on 6 rahvamaja: Märjamaa Valla Rahvamaja, Varbola Rahvamaja, Haimre Rahvamaja, Valgu Rahvamaja, Vana-Vigala Rahvamaja, Kivi-Vigala Rahvamaja. Rahvamajad on kohaliku kultuurielu keskused, kus on korraldatud rahvakultuurialane harrastustegevus ja traditsioonilised rahvaüritused. Märjamaa Valla Rahvamajas tegutseb kaasaegne ja heal tasemel kino.

Lisaks rahvamajadele pakuvad kultuuriteenuseid veel külades tegutsevad mittetulundusühingud ja seltsid. Märjamaa valla külad on aktiivsed ja kogukond tugev. Külade tegevust juhivad Märjamaa Valla Külavanemate Ühendus ja Vigala Külade Ümarlaud.

Märjamaa on rikas oma lugude ja legendide poolest.

Väljakutsed:

- Mitmekülgsed kultuuri- ja vaba aja tegevused on kättesaadavad üle kogu valla.
- Piirkonda tutvustavate suurürituste edasiarendamine ja täiendavate ürituste toomine valda.
- Ühtse rahvakultuurikollektiivide ja külaliikumise toetamise põhimõtete ja rahastamise korra regulaarne ülevaatamine ja kaasajastamine.
- Kaasata kohaliku elanikkonda vallaelu kavandamisse ja tagada neile informatsiooni kättesaadavus.
- Korrastatud külad, traditsioonilised külaüritused, mis tugevdavad külade ja piirkondade identiteeti.
- Külavanemad ja sädeinimesed on motiveeritud.

Eesmärk:

- **Märjamaa vald on kohalike kultuuritraditsioonide ja kõrge vaimusega atraktiivse elukeskkonnaga paikkond, kus on loodud soodsad võimalused ja tingimused vaba aja veetmiseks kõikidele vanusegruppidele.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- 75% elanikest on rahul kultuuriliste vaba aja veetmise võimalustega.

3.2.3. Muuseum

Märjamaa valla hallata on Sillaotsa Talumuuseum, mis tegutseb aastast 1982. Muuseumil on rikkalikud kogud, unikaalsed ja ainulaadsed museaalid ning teotahteline meeskond.

Väljakutsed:

- Kaasaegsete, konkurentsivõimeliste ja nõuetekohaste tingimuste väljaarendamine muuseumi külastajatele, museaalidele ning töötajatele.

Eesmärk:

- **Muuseumi väljaehitamine aastaringselt kasutatava kogukonnakeskuse (vaba aja veetmine, erinevad üritused, elukestev õpe), haridusasutuse (muuseumitunnid muuseumi ruumides ning territooriumil) ja rahvusvahelise turismiobjektina.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Muuseumi külastajate arv on kasvavas trendis.

3.2.4. Sporditegevus, tervisesport ja spordirajatised

Eesti spordiregistri andmetel on Märjamaa vallas 01.01.2022 seisuga 30 spordiobjekti ja tegutseb 12 spordiorganisatsiooni. Sporditeenuseid osutavad vallas Märjamaa Spordiklubi, Maadlusklubi

Juhan, MTÜ Märjamaa Korvpallikool, MTÜ Raplamaa Jalgpallikool, MTÜ Märjamaa Kompanii, MTÜ Gegegri Fitness ja Harrastussport, Juurimaa Tall OÜ jt.

Märjamaa valla omandis on järgmised spordi- ja tervisespordiobjektid (hooned ja rajatised):

1. Märjamaa Spordihoone
2. Märjamaa ujula
3. Järta tervisespordikeskus
4. Märjamaa skatepark/rulapark
5. Taelamäe motokrossirada
6. Koolide juures asuvad võimlad ja staadionid

Märjamaa vald asutas 2018. aasta juunikuus Sihtasutuse Märjamaa Valla Spordikeskus, mille eesmärgiks on valla spordielu koordineerimine ning spordiobjektide haldamine. Vallavalitsuse juurde on moodustatud alaline spordikomisjon.

Väljakutsed:

- Kaasaegsed sportimisvõimalused siseruumides.
- Sportimisvõimaluste mitmekesistamine kogu vallas.

Eesmärk:

- **Märjamaa vald on tervislike eluviisidega aktiivne kogukond, kus spordi- ja liikumisharrastusteks on loodud kõik kaasaegsed tingimused, mis on juhitud ning suunatud kvalifitseeritud, asjatundlike ja motiveeritud treenerite ning juhendajate poolt.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Vähemalt 30% elanikest külastab spordi- ja tervisespordiobjekte.

3.3. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

3.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja –teenused

Sotsiaalhoolekanne on sotsiaalhoolekande seaduse mõistes sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise või määramisega seotud toimingute süsteem, mille eesmärk on toetada inimese iseseisvat toimetulekut ja töötamist ning aktiivset osalust ühiskonnaelus, ennetades sealjuures sotsiaalsete probleemide tekkimist või süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil.

Märjamaa valla osutatavad ja korraldatavad sotsiaalteenused on koduteenus, eluruumi tagamise teenus, päevakeskuse teenus, saunateenus, pesupesemisteenus, tugiisikuteenus ja juhuveona osutatav sotsiaaltransporditeenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldekoduteenus, täisealise isiku hooldus, isikliku abistaja teenus, varjupaigateenus, turvakoduteenus, võlanõustamisteenus, lapsehoiuteenus, asendushooldusteenus, järelhooldusteenus ning muud vajaduspõhised teenused inimese iseseisvat toimetulekut soodustavad teenused.

Märjamaa valla eelarvest makstavad abivajadusest sõltumatud sotsiaaltoetused on sünnitoetus, ranitsatoetus, eaka sünnipäevatoetus ja matusetoetus. Märjamaa valla eelarvest makstavad

abivajadusest sõltuvad toetused on tervisetoeetus, puudega isikule eluruumi kohandamise toetus, vajaduspõhiste ja toetavate teenuste toetus, toetus laste toimetuleku tagamiseks, toetus raske majandusliku olukorra puhul, erakorraline toetus ja vältimatu sotsiaalabitoetus ning toetus lasteaia kohatasu hüvitamiseks ja toetus õpilaskodu üüri ja kommunaalkulude hüvitamiseks.

Lastekaitsealase töö maht on viimastel aastatel tunduvalt tõusnud. Haridusliku erivajadusega laste arvu pidevast tõusust tulenevalt on suur osakaal koostööl vastavate erialaspetsialistidega. Kriisi- ja multiprobleemsete perede tõhusaks abistamiseks vajab tulemuslik juhtumi- ja võrgustikutöö stabiilset ja küllaldast aja- ning inimressurssi.

Väljakutsed:

- Puudub sotsiaalteenuste kvaliteedi tagamise süsteem.
- Olemasolevad sotsiaal- ja munitsipaalaluruumid ei vasta nõuetele ja asuvad killustatult üle valla erinevates piirkondades.
- Eluruumi tagamise erinevad teenused vajavad arendamist.
- Puudub varjupaiga osutamise teenuse võimaldamine oma valla haldusterritooriumil.
- Puudub sotsiaalhoolekandes töötavate spetsialistide ja töötajate järjepidev superviseerimine.
- Vajadus valdkonnapõhise (sotsiaalhoolekanne, perekonnaõigus) juriidilise nõustamise järele.
- Vähene inimressurss, mis ei võimalda piisavalt osaleda valdkonnapõhises projektitöös.
- Lapse vajadustele vastava elu-, kasvu- ja õpikeskkonna loomine ja last väärtustavate hoiakute kujundamine.
- Olemasolevad sotsiaalteenused vajavad pidevat arendamist ja kaasajastamist, vajalik on välja arvestada ja kehtestada olemasolevate sotsiaalteenuste hinnad.

Eesmärgid:

- **Märjamaa vallas on välja arendatud abivajajate vajadustele vastav sotsiaalhoolekandeline abi andmise süsteem, mis toetab elanike iseseisvust, toimetulekut ja tervist ning tagab abivajajatele paindlikud, inimese vajadustest lähtuvad tugiteenused ja toetused.**
- **Märjamaa vallas on loodud lapse vajadustele vastav elukeskkond, tagatud on erivajadustega laste varajane märkamine ning nende arenguvajaduste toetamine ja perede nõustamine.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Abivajajate vajadustele vastava sotsiaalhoolekandeline abi andmise süsteemiga on rahul vähemalt 80% abivajajatest.
- Abivajavale lapsele tema toimetuleku parandamiseks pakutavate teenuste arv kasvab aastaks 2030.

3.3.2. Tervishoid ja rahva tervise edendamine

Märjamaa vallas osutab üldarstiabi teenust kaks perearstipraksist: Märjamaa Perearstikeskus OÜ, Märjamaa Arstid OÜ. Märjamaa Perearstikeskus OÜ-s osutavad teenust kolm perearsti ja viis pereõde. Märjamaa Arstid OÜ ettevõttes osutavad teenust kaks perearsti, üks arst perearsti

abiarstina ja kolm pereõde, kellest kaks Märjamaal ja üks Kivi-Vigalas. Märjamaa Arstid OÜ osutab teenust ka Kivi-Vigalas asuvates vastuvõturuumides.

Lisaks osutatakse Märjamaa alevis esmatasandil järgmisi teenuseid: üldarstiabi, koduõendusabi, füsioteraapia, ämmaemandusabi. Alevis asub Põhja-Eesti Regionaalhaiga kiirabi tugipunkt, kolm apteeki ja pakutakse hambaraviteenust.

Endisele Märjamaa vallale ja Vigala vallale on koostatud terviseprofiil, mis vajab uuendamist ja ühtlustamist.

Väljakutsed:

- Esmatasandi tervishoiuteenuse tagamine.
- Tervishoiuteenuse jaoks vajalik infrastruktuur ei vasta kaasaegsetele nõuetele.
- Tervist edendavad tegevuste süsteemne arendamine.
- Tööle asuvad spetsialistid vajavad elamispinda.
- Koostöö toimivate perearstikeskuste vahel.

Eesmärk:

- **Vallas on kvaliteetne arstiabi kõikidele elanikele kättesaadav, elanikud väärtustavad tervislikke eluviise.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Tervena elatud eluaastate arv iga-aastaselt suureneb.

3.4. Tehniline infrastruktuur

3.4.1. Energiamaajandus

Euroopa Liidu energiapoliitika arengusuunad (energiasääst, kohalike kütuste kasutuselevõtt, keskkonnaheitmete vähendamine jm) on olnud heaks orientiiriks Märjamaa valla soojusmajanduse arendamisel. EL struktuurfondide toetusi on edukalt rakendatud mitmete valla energiamaajanduse projektide teostamisel hoonete energiasäästlikumaks muutmisel ja tervisliku sisekliima tagamisel.

Märjamaa vallas on neli kaugküttepiirkonda:

1. Märjamaa alevi Tehnika tänava kaugküttepiirkond
2. Märjamaa alevi Pärna tänava kaugküttepiirkond
3. Märjamaa keskalevi kaugküttepiirkond
4. Orgita küla kaugküttepiirkond

Nelja kaugküttepiirkonda teenindab kaks kaugküttekattlamaja. Märjamaa alevi kolme kaugküttepiirkonda ja Orgita küla kaugküttepiirkonda varustab soojusega N.R. Energy OÜ-le kuuluvad kattlamajad. Päevakorras on Orgita kattlamaja rekonstrueerimine.

Valgu, Kasti, Varbola, Teenuse, Laukna, Sipa, Kivi-Vigala ja Vana-Vigala keskasulates kaugküttekattlamajad puuduvad, soojavarustus on tagatud lokaalkattlamajade ja lokaalsete küttelehenduste kaudu.

Märjamaa Vallavalitsuse hallatavate asutuste hoonete soojusvarustussüsteemid on üldiselt heas seisukorras. Viimastel aastatel on rekonstrueeritud mitmed hooned ning need on varustatud kaasaegsete kütte- ja ventilatsioonisüsteemidega. Lokaalkatlamajad on suures osas üle viidud pelletiküttele. Kaasaegne automatiseeritud pelletiküte on kasutusel Märjamaa Gümnaasiumi, Varbola Lasteaia-Algkooli, Valgu Rahvamaja ning Sipa-Laukna Lasteaia Sipa ja Laukna hoonetes. Märjamaa Sotsiaalkeskuse katlamaja töötas õliküttele, mis asendati 2021. aastal õhk-vesi soojuspumbaga. Valgu Põhikooli küttesüsteem asendati radiaatorküttega, katlamaja viidi pelletiküttele 2019. aastal. Varbola Rahvamaja ja Haimre Rahvamaja hoonetes on kasutusel halupuul põhinev keskküttesüsteem. Katlaid kütab rahvamaja töötaja. Perspektiivis on mõistlik katelde töö automatiseerida. Teenuse külas asuvat Teenuse mõisa köetakse otsese elektriküttega (elektrikonvektoritega). Perspektiivis on mõistlik asendada otsene elektriküte soojuspumpadega. Märjamaa Ujula katlamaja töötab õliküttele, kuid otstarbekas on üle viia pelletiküttele.. Kivi-Vigala osavallavalitsuse hoones on maaküte. Kivi-Vigala Põhikooli ja Kivi-Vigala Lasteaia hoonel on ühine tahkeküttele katlamaja, peamiselt köetakse kivisõega. Kivi-Vigala rahvamaja köetakse lokaalse katlaga kivisõe ja puiduga, lisakütteks on õhksoojuspump. Kivi-Vigala küladekeskust köetakse õhksoojuspumbaga ja elektriradiaatoritega. Vana-Vigala Rahvamaja ja Raamatukogu köetakse raske kütteiliga, raamatukogus on lisaks õhksoojuspump. Vana-Vigala Põhikooli ja Vana-Vigala Lasteaeda köetakse Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskooli katlamajast (kaugküte), kus kütmine toimub puiduhakkega.

Elektrisüsteemide varustuskindluse tagamiseks on Märjamaa vallas ehitatud 2016. aastal 110 kV valmidusega kõrgepingevõrk. Liin paikneb kõrgemal, liinil on piksekaitseseadmed, liini kannavad betoonist ja terasest mastid. Kõik see vähendab ilmastikust tingitud rikkeid. 2017. aastal rekonstrueeriti Märjamaa 35(110)/10 kV piirkonnaalajaam.

Väljakutsed:

- Orgita küla kaugküttetorustik ja katlamaja on aegunud ning madala kasuteguriga.
- Vana-Vigala külas asuv rahvamaja ja raamatukogu katlamaja kasutab kütusena fossiilkütust.
- Teenuse mõis kasutab soojusenergia tootmiseks otsest elektrikütet.
- Märjamaa ujula katlamaja kasutab kütusena kergküteeõli.
- Elektrienergia edastamisel esineb endiselt lühi- ja pikemaajalisi katkestusi.

Eesmärgid:

- **Märjamaa valla kaugküttepiirkondades on kaasaegne taastuvenergiat kasutav soojusenergiavõrk ning Märjamaa valla asutuste lokaalkatlamajad on üle viidud taastuvenergia tarbimisele.**
- **Märjamaa vald kasutab soojus- ja elektrienergia tootmiseks osaliselt päikesenergia, rajatud on Märjamaa Päikesepark, mille eesmärgiks on tutvustada rohelist mõtteviisi, pakkuda tulevikus kogukonnale sobilikke lahendusi ühistuliseks elektrienergia tootmiseks ning jagada reaalselt kogemust ja teadmisi päikesenergia kasutamise võimalustest.**
- **Märjamaa valla asutuste sisekliima vastab kehtestatud tervisekaitsestandarditele.**
- **Elektrienergia varustuskindlus on tagatud väga harvade katkestustega.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Märjamaa valla asutuste hoonete rekonstrueerimisega vähendatakse hoonete kütteenergia vajadust vähemalt 20% võrreldes 2018. aastaga.

3.4.2. Teed, tänavad ja liikluskorraldus

Märjamaa valla suurest territooriumist ja hajaasustusega piirkonnast tingituna on vallas teede maht väga suur.

Kohalikke teid, mille hooldus ja remont on valla kohustus, on 2022. aasta alguse seisuga 597,6 km, millest kattega teid 78,7 km ja katteta teid (kruus) 518,7 km, kergliiklusteid on ca 9 km. Kergliiklusteed asuvad Märjamaa alevis, Orgita külas ning Varbola külas.

Märjamaa valda läbib Eesti põhimaantee nr 4 Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica), mis ühendab Tallinna piirkonda Pärnu ja sealtnaudu lõunapoolsete naaberriikidega. Märjamaa valla vaatevinklist saab maanteed käsitleda peamiselt transiiditrassina. Maantee eripäraks on väga suur autorongide osakaal liikluses (1500-1700 ööpäevas), mis oluliselt raskendab liiklust trassil. Majanduslikku kasu toob maantee Märjamaa vallas peamiselt teeäärsetele teenustepakkujatele - tanklatele ja söögikohtadele. Lisaks põhimaanteele läbivad Märjamaa valda mitmed riigi tugi- ja kõrvalmaanteed.

Täpsed valla teede arenguperspektiivid kajastatakse Märjamaa valla teehoiukavas.

Väljakutsed:

- Teede seisundid halvad, kruusateedel katted õhukesed, profileerimine raskendatud.
- Katteta teede osakaal on valla teedel suur.
- Puudub teehoiukava.
- Teede register on puudulik.
- Hooldamata on sillad ja truubid ning teemaa (kraavid).
- Teed on mõõdetud maareformi käigus eramaade sisse.
- Rasketehnika hävitab teekatteid.
- Teehooldustööd on teemaal piiratud, kuna seal asuvad puud ja võsa.
- Katteta teedel on kuival ajal tolmu probleem.
- Piiratud nähtavus ristmikel.
- Liikluskorraldusvahendid on amortiseerunud või puuduvad.
- Puudub elanike vajadusi rahuldav kergliiklusteede võrgustik.

Eesmärk:

- **Märjamaa valla teed on korras ja hooldatud. Elanikele, ettevõtjatele ja külalistele on tagatud turvalised liiklemistingimused kogu valla territooriumil.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Mustkatttega teede osakaal on vähemalt 30%.
- 2030. aastaks rajatakse juurde vähemalt 5 km kergliiklusteid võrreldes 2018. aastaga.

3.4.3. Tänavavalgustus

Märjamaa vallas on tänavavalgustus kasutusel Märjamaa alevis ja kaheteistkümnes väiksemas keskuses (Haimre, Kasti, Kivi-Vigala, Laukna, Luiste, Moka, Orgita, Sipa, Teenuse, Vana-Vigala, Varbola, Valgu). Valla valgustuspunktide summaarne arv on 1240. Valdavalt on kasutusel kõrgrõhu naatriumlambid (890 tk), kõrgrõhuelavhõbelambid (233 tk), LED lambid (87 tk) ning ülejäänud muud lambid (30 tk). Tänavavalgustuse koguvõimsus on 135 kW ning valgustatud tänavate ja teede kogupikkus on 60 km. Valgustite juhtimine toimub erinevatele tänavagruppidele ja liinilõikudele alajaamade kaupa. Valgustite sisse ja väljalülitamine toimub hämaralülitite ja programmkelladega liinilõikude kaupa.

Väljakutsed:

- Valla tänavavalgustussüsteemid on suures osas amortiseerunud.
- Kasutusel on valdavalt puit- ja betoonpostid, millede vanus on keskmiselt 30-40 a ja mis on amortiseerunud ning seetõttu ebaturvalised.
- Laternate toiteliinideks on paljasjuhtmed või õhukaabel.
- Suures osas on laternad põhivõrgu elektriliinide postidel, mis kuuluvad võrguoperaatorile.

Eesmärk:

- **Märjamaa valla tänavavalgustus on kaasajastatu ja säästlik ning kõik suuremad keskused ja kompaktse asustusega alad on tänavavalgustusega varustatud.**

3.4.4. Vesi ja kanalisatsioon

Märjamaa vallas osutab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) teenust AS Matsalu Veevärk. ÜVK on välja ehitatud kõikides suuremates tihedama asustusega keskustes (Märjamaa alev, Orgita, Kasti, Valgu, Varbola, Sipa, Laukna, Teenuse, Vana-Vigala, Kivi-Vigala). ÜVK arendamine toimub vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale. Märjamaa vallas kehtib Märjamaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2022-2034, mis võeti Märjamaa Vallavolikogu poolt vastu 15.02.2022. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamiseks vajalikud investeeringud teostab AS Matsalu Veevärk.

Piirkondades, kus puudub ühisveevärk ja -kanalisatsioon, on veevarustus ja heitveekäitlus lahendatud lokaalselt. Lokaalsete heitveekäitlussüsteemide rajamisel tuleb arvestades piirkonna põhjaveekaitstust. Suur osa Märjamaa valla territooriumist on nõrgalt kaitstud või kaitsmata põhjaveega alad.

Väljakutsed:

- Lokaalsete reovee puhastamise ja ärajuhtimise süsteemide puudumine või nõuetele mittevastavus hajaasustusega piirkondades.
- Sademeveesüsteemide puudumine Märjamaa alevis.
- Tuletõrjervee olemasolu ei ole tagatud kõikides piirkondades.
- Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemid on osaliselt rekonstrueerimata.
- Elanikel ei ole võimekust kinnistusesiseid torustikke välja ehitada, et liituda kinnistu piirile rajatud ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemidega.

Eesmärk:

- **Valla kõikides piirkondades on nõuetele vastavad veevarustuse- ja kanalisatsioonisüsteemid, tagatud on tuletõrjevee vajadus ning sademevee ärajuhtimine.**

3.5. Keskkond ja maakasutus

3.5.1. Jäätmekäitlus

Märjamaa valla territooriumil on tagatud korraldatud jäätmevedu, veo korraldaja on AS Eesti Keskkonnateenused. Pakendijäätmete liigiti kogumiseks on tiheasustatud piirkondadesse paigaldatud paberi- ja kartongpakendi ning segapakendi kogumiskonteinerid. Märjamaa valla jäätmemajanduse korraldamise aluseks on Märjamaa valla jäätmekava.

Märjamaa alevis Jaama tänav 5 asub Märjamaa jäätmejaam, kus eraisikutele on tasuta tagatud alljärgnevate jäätmete vastuvõtt:

1. tootjavastutus organisatsiooni kaetud jäätmeliikide (paber, kartongpakend, sega pakendijäätmed sh vahtpolüstüroolpakend) vastuvõtt;
2. plastide vastuvõtt;
3. tekstiili vastuvõtt;
4. metallide ja vanaraua vastuvõtt;
5. elektri- ja elektroonikaseadmete (komplektne olmeelektronika) vastuvõtt;
6. suurjäätmete (sh mööbliesemed: diivanid, laudad, toolid,apid, riiulid, madratsid, vaibad, kardinad; sanitaartechnika: vannid, kraanikausid, wc-potid vastuvõtt);
7. sõiduauto rehvide vastuvõtt;
8. lehtklaasi ja klaasi vastuvõtt;
9. ohtlike jäätmete vastuvõtt;
10. eterniidi vastuvõtt (hooajaline).

Ehitus- ja lammutusjäätmeid, autolammutuse jääke, segaolmejäätmeid, aia- ja haljastujäätmeid, raiejäätmeid (oksad) ja puitjäätmeid saavad Märjamaa valla elanikud Märjamaa Vallavalitsuse ja MTÜ Raplamaa Jäätmekäitluskeskus vahel sõlmitud koostöölepingu alusel tasu eest viia Rapla Mäepere jäätmejaama.

Väljakutsed:

- Märjamaa jäätmejaamas ei ole tagatud kõikide jäätmeliikide (haljastusjäätmed, ehitusjäätmed jm) vastuvõtu võimalus.
- Märjamaa jäätmejaama olemasolevad vastuvõtu võimalused (väike territoorium) ja pakendikonteinerite võrgustiku maht ei taga elanikkonna vajadust.

Eesmärk:

- **Vallas on jäätmemajandus korraldatud keskkonnasõbralikult ning vallaelanikud on keskkonnateadlikud, toimub jäätmete liigiti kogumine.**

3.5.2. Keskkonnakaitse, keskkonnateadlikkus ja keskkonnatervis

Suurest territooriumist lähtuvalt asub Märjamaa vallas mitmeid hoiu- ja looduskaitsealasid, hulgaliselt kaitsealuseid üksikobjekte ja kaitsealuse liigi leiukohti ning püsielupaikasid. Täpsemad andmed on kättesaadavad Keskkonnaregistri avaliku teenuse portaalist. Katastriüksuste kogupindalast (116 247 ha) moodustab kaitsealune maa 355,7 ha, riigikaitsemaa 13,0 ha, mäetööstusmaa 106,7 ha, turbatööstusmaa 1461,0 ha ja jäätmeoidlate alune maa 16,1 ha. Peamised loodusvarad on kruus, lubja- ja paekivi, liiv ning turvas. Info maardlate kohta on leitav Maa-ameti maardlate rakenduse kaardilt.

Märjamaa vallas on 9 reoveekogumisala (Märjamaa, Varbola, Valgu, Sipa, Laukna, Kasti, Vana-Vigala, Vana-Vigala TTK, Kivi-Vigala), detailsemad andmed on kättesaadavad Keskkonnaregistri avaliku teenuse portaalist.

Väljakutsed:

- Kaevandusalade järjest hoogsam kasutuselevõtt.
- Keskkonnateadlikkus ei ole piisav (prügised metsaalused).
- Vee-, õhu- ja müraaaste allikad ei ole kaardistatud ja hinnatud.
- Valla territooriumil aastas teostatavate kaevandamismahtude osas ülevaade puudub.

Eesmärk:

- **Märjamaa vallas on puhas looduskeskkond, elanikud on keskkonnateadlikud, loodusvarade kasutamine toimub säästlikult.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

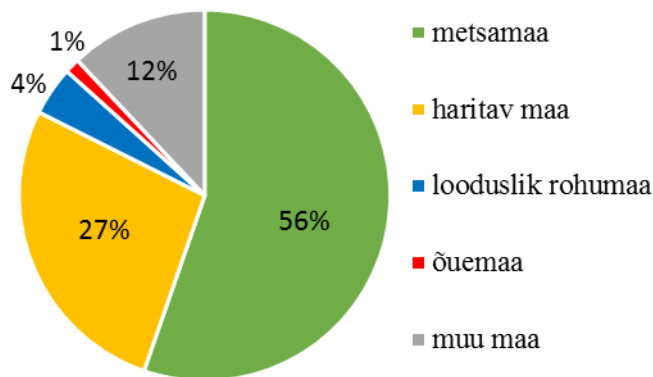
- 20% Märjamaa valla hangetest on keskkonnahoidlikud.

3.5.3. Maakasutus, heakord ja haljastus

Märjamaa vald on rikas looduskaunite ning rohelist täis piirkondade poolest. Keskustes on välja kujunenud avalikud rohe- ja puhkealad.

Maareform on Märjamaa vallas ellu viidud 99,9%. Seisuga 01.01.2022 on Märjamaa vallas kantud katastrisse kokku 12 446 katastriüksust pindalaga 116 247 ha. Märjamaa vallas katastriüksuste kogupindalast moodustab metsamaa 64 297,2 ha, järgneb haritav maa 31 494,6 ha, looduslik rohumaa 4 964,3 ha, õuema 1 505,8 ha ja muu maa 13 984,8 ha (vt joonist 2).

Joonis 2. Maakatastrisse kantud maad kõlvikute lõikes

Väljakutsed:

- Üldplaneeringu kui ruumilise arengukava puudumine kogu valla territooriumi kohta.
- Märjamaa keskväljak vajab kaasajastamist.
- Peremehetud ja kasutusest väljas olevad amortiseerunud hooned nn „kolehooned“ on ohtlikud ja rikuvad elukeskkonda.
- Maareformi lõpetamine ja tekitatud vigade parandamine (siilud, teed eramaade sisse mõõdetud jne).
- Maaparandussüsteemid on hooldamata.
- Ebaseaduslikud ehitised.

Eesmärgid:

- Märjamaa valla arengu suunamiseks on vajalik koostada uus kogu valda hõlmav üldplaneering, mis on kooskõlas strateegiliste dokumentidega ning arvestab muutunud keskkonna ja elanikkonna nõudmistega.
- Märjamaa valla territoorium on heakorrastatud, maaomanikud majandavad oma kinnistuid heaperemehelikult ja arvestavad naabritega.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

90% elanikest on rahul rohealade kättesaadavuse ja ligipääsetavusega

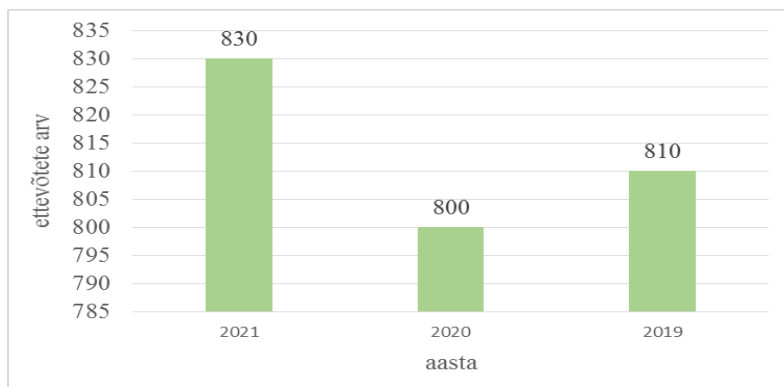
3.6. Ettevõtlus

3.6.1. Ettevõtlus ja kohalik majandus

Märjamaa valla ettevõtluse areng on mõjutatud oluliselt asukohast ja Tallinna lähedusest. Paljud Märjamaa valla inimesed töötavad Tallinnas või Tallinna toimepiirkonnas. Märjamaa vallas on puudu kvalifitseeritud tööjõust ning ettevõtjad on sunnitud kasutama välistööjõudu. Peamised ettevõtlussektorid on põllu- ja metsamajandus, ehitus, hulgi- ja jaekaubandus ning mootorsõidukite remont.

2022. aasta märtsi seisuga oli Märjamaa vallas registreeritud töötuid vanuserühmades (16-55 ja vanemad) kokku 260, nendest mehi 134 ja naisi 126. Vanuserühmas 16-24 eluaastat oli töötuid kokku 28, mehi 16 ja naisi 12, vanuserühmas 25-54 eluaastat oli töötuid kokku 168, mehi 78 ja naisi 90, vanuserühmas 55 eluaastat ja vanemad oli töötuid kokku 64, mehi 40 ja naisi 24. Töötuse määr Rapla maakonnas seisuga aprill 2022. a oli 7,4%, Eesti keskmine 7,3% (Eesti Töötukassa).

2021. aasta seisuga oli Märjamaa valla territooriumil majanduslikult aktiivseid ettevõtteid kokku 830, arv on 2020. aasta seisuga 30 ettevõtte võrra suurenenud (vt joonis 2).

Joonis 2. Majanduslikult aktiivsed ettevõtted Märjamaa vallas 2019-2021 (Statistikaamet)

2020. aastal oli Märjamaa vallas brutotulu saajaid 2794, nendest mehi 1408 ja naisi 1386, kuukeskmine brutotulu palgatöötaja kohta oli 1216,76 eurot, meestel 1353,85 eurot ja naistel 1077,45 eurot (Statistikaamet). Tabelis 12 kajastatakse maksumaksjate arvu ja sissetulekut inimese kohta kuus viie aasta lõikes, aastatel 2023 ja 2024 on andmed prognoositavad.

Tabel 12. Maksumaksjad ja sissetulekud

	2020	2021	2022	2023	2024
Maksumaksjate arv	3 579	3 646	3 676	3 694	3 713
Sissetulek inimese kohta kuus	1 138	1 198	1 248	1 303	1 362

Majanduskeskkonna ülevaade on kajastatud arengukava lisa 3 „Märjamaa valla eelarvestrateegia 2023-2026“ peatükis 2.

Märjamaa piirkonnas tegutsevad aktiivsed ettevõtjate ühendused:

- MTÜ Märjamaa Ettevõtjate Piirkondlik Ühendus (MEPÜ)
- MTÜ Raplamaa Ettevõtjate Ühing (REÜ)
- MTÜ Ettevõtlikud Naised Raplamaal
- MTÜ Raplamaa Turism

Väljakutsed:

- Valla ja piirkonna ettevõtete koostöö arendamine.
- Orgita ettevõtlusala väljaarendamine ja toimimine.
- Soodustada omavalitsuse ettevõtluskeskkonna arengustrateegia elluviimiseks kodulähedaste töökohtade teket ja seeläbi parandada elukeskkonda.
- Elamis- ja üüripindade puudumine.

Eesmärk:

- **Märjamaal on atraktiivsed ettevõtluspiirkonnad ning ettevõtlikud inimesed tagavad kõrge tööhõive ja tasuvad töökohad piirkonnas.**

3.6.2. Turism⁴

Turismist, sealhulgas turismist maapiirkonnas, on saanud üks tähtsamaid majandustegevusi maailmas, kuna inimesed väljendavad üha enam oma kavatsusi veeta aega looduses, maapiirkonnas, avastada traditsiooniliste külade elu, arendada enda kultuurilisi teadmisi jne. Maapiirkonna arendamisel turismisihtkohaks saab lähtuda looduslikust keskkonnast, traditsioonilisest arhitektuurist, käsitööst ja teenuste olemasolust, samuti rikkast kultuurilisest ja ajaloolisest taustast. Kultuurilised, spordi ja traditsioonilised sündmused annavad samuti panuse turismi arenguks.

Märjamaa valla on asukohast lähtuvalt potentsiaali turismisihtkoha arendamiseks. Looduslähedane keskkond ja palju loodusväärtusi, rikkalik kultuuripärand, traditsioonilised sündmused on need võimalused, mille kaudu piirkonda turundada ja väärtustada.

Valla looduskeskkond on mitmekesine, kuna siin on mitmed jõed, karsti- ja looduskaitsealad, loodus- ja maavarad, pargid, sood ja rabad ning üle poole valla territooriumist katab mets.

Tõmbekohtadeks on Varbola linnus, Põrgupõhja Punker, Vana-Vigala mõis ja mõisapark, Hirvepark, Konuvere kivisild ning Kivi-Vigala, Velise ja Märjamaa kirik. Majutuse ja ürituste kohtadeks Luhtre Turismitalu, Ruunawere Postimõis hotell, Ohukotsu küün, Majesi apartments, Hirvepargi hostel jt. Sündmusteks Märjamaa folk, Hard Rock Lager, Varbola Puu, Velise sügislaad ja Poti laad. Ajaloo-, kultuuri- ja haridusvaldkonna ning rahvapärimuse sihtkohana on turismiarendamisel suur potentsiaal Sillaotsa Talumuuseumil.

Väljakutsed:

- Märjamaa valla turismipotentsiaal on kasutusele võetud.
- Märjamaa on atraktiivne turismisihtkoht.
- Turismisihtkohad ja -väärtused on kaardistatud.
- Uuendada Märjamaa kui sihtkoha turunduskontseptsioon.
- Märjamaa uue tunnuslause, sümboolika ja logo uuendamine.

Eesmärk:

- **Märjamaa vald on populaarne turismisihtkoht, turismipotentsiaal on hästi ära kasutatud ning turismiarendajad teevad omavahel koostööd. Välja on arendatud mitmekesised turismiteenused ja -tooted erineva huvi, soovide ning võimalustega inimestele.**

---

⁴ Turismi peatüki koostamisel on aluseks võetud Kristin Pärna lõputöö „Sihtkoha arendamine maapiirkonnas Märjamaa valla näitel“ (Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž 2018)

3.7. Ühistransport

Märjamaa vallas on ainukeseks ühistranspordi liigiks bussitransport. Bussitranspordi võiks tinglikult jaotada kolmeks:

1. Kaugliinid - kaugliinid on suures osas kommertsalustel Tallinn-Pärnu ja Haapsalu-Tartu suunal tegutsevad bussiliinid.
2. Maakonnaliinid - maakonnaliinide kaudu on ühendatud vallakeskus ja külad maakonnakeskusega.
3. Õpilastransport - koole teenindavad liinid, valdavalt vallasisene.

Märjamaa Vallavalitsus on Raplamaal ühistranspordi korraldava MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse (PEÜTK) liige. Kaugliinide korraldamisel tehakse aktiivset koostööd Maanteeametiga. Õpilastranspordi korraldab Märjamaa Vallavalitsus.

Väljakutsed:

- Ühistranspordikorraldus ja liinigraafikud ei rahulda elanike vajadusi.
- Ühendused piirkondade ja eritasandiliste keskustega ei ole piisavad.
- Ühistranspordi kasutamise võimalused ei ole tagatud kõikides piirkondades.
- Transpordivõrgustik ei ole optimaalne ja erinevate liinide ühilduvusega on probleeme, täiendamist vajavad ümberistumise võimalused.

Eesmärk:

- **Ühistranspordi võrk on inimeste vajadusi arvestav, mugav ja turvaline liikumisvõimalus.**

3.8. Valla juhtimine, koostöö ja avalik kord

3.8.1. Juhtimine

Valla juhtimisel on strateegiliste dokumentidena aluseks valla üldplaneering ja arengukava. Finantsplaneerimisel lähtutakse eelarvestrateegiast, mis koostatakse neljaks eelseisvaks eelarveaastaks. Käesolevat arengukava toetavad valdkondlikud arengukavad (valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava, jäätmekava, energiamajanduse arengukava, haridusasutuste arengukavad), vajadusel koostatakse täiendavalt nt tehoiukava ja teisi valdkondlikke arengukavu.

Valla juhtimine on avatud, kõigil elanikel on võimalik otsuste kujundamisel kaasa rääkida. Strateegiliste investeeringute kavandamine toimub keskselt, kohapealsete küsimuste arutamine ja lahenduste leidmine piirkonnapõhiselt ja võimalikult rohujuure tasandil. Valla arengu suunamine toimub tasakaalustatult, vald toetab sidusust erinevate piirkondade, sh keskus-tagamaa vahel.

Avalike teenuseid osutatakse lähtudes kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses sätestatust ja kohalikest vajadustest lähtuvalt.

Vigala piirkonna elanike ja kodanikuühenduste tõhusamaks kaasamiseks on moodustatud Vigala osavald.

Väljakutsed:

- Tagada elanikele hea ja turvaline elu jätkusuutlikus omavalitsuses.
- Muuta omavalitsusüksuste osutatavad teenused mitmekesisemaks, kvaliteetsemaks ja suurendada nende kättesaadavust.
- Rakendada omavalitsuse teenistusse spetsialiseeritud, asjatundlik ja motiveeritud ametnikkond.
- Suurendada elanike võimekust oma probleeme iseseisvalt lahendada.
- Võimaldada juurdepääs teenustele, mis nõuavad ametnike suurt professionaalsust.
- Kaasata valitsemisel elanikud ja kodanikuühendused oma elukeskkonna korraldamisse.
- Olla omavalitsusena võimekas ja usaldusväärne koostööpartner nii siseriiklikult kui rahvusvahelisel tasandil.

Eesmärk:

- **Vallas toimib strateegiline, avatud ja kogukonda kaasava juhtimismudel.**

3.8.2. Piirkondlik ja rahvusvaheline koostöö

Märjamaa vald on Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Raplamaa Omavalitsuste Liidu liige.

Märjamaa vallas on rahvusvahelised koostöö- ja sõprussuhted järgmiste välisriikide omavalitsustega:

- Vara Kommuun Rootsis;
- Raahe vald Soomes;
- Cesvaine vald Lätis;
- Lacko vald Poolas.

Välissuhete arendamine põhineb vastastikustel kokkulepetel, mille eesmärgiks on kasulike praktikate ja kogemuste tutvustamine ning inimeste omavaheline suhtlus kultuuri-, sotsiaal-, hariduse-, ettevõtluse- jm valdkonnas.

Eesmärk:

- **Lähtuvalt vastastikusest huvist tehakse koostööd kõigi Eesti omavalitsustega.**
- **Säilitatakse olemasolevaid ja luuakse uusi vastastikusel huvil põhinevaid rahvusvahelisi koostöö- ja sõprussuhteid**

3.8.3. Avalik kord ja turvalisus

Märjamaa vallas on sõlmitud korra kaitseks leping turvafirmaga Forus Turvateenused AS (endine Securitas Eesti AS). Valla hallatavate asutuste territooriumile on kokku paigaldatud 25 turvakaamerat, neist Märjamaa Noortekeskuses 8, Märjamaa bussijaamas 7, Märjamaa Gümnaasiumis 8, sotsiaalkeskuses 1 ning Märjamaa Muusika- ja Kunstikoolis 1.

Märjamaa vallas tegutseb riiklik päästekomando asukohaga Märjamaa alev ja neli vabatahtlikku päästekomandot: Valgus, Varbolas, Lauknaal ja Vana-Vigalas. Vald koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga tunnustab igal aastal abipolitseinikke nende panuse eest avaliku korra tagamisel.

Märjamaa vallas tegutseb kaitseliit. Naiskodukaitse Märjamaa ringkond korraldab erinevaid lastele ja peredele suunatud tegevusi ning on kaasatud aktiivselt piirkonna sündmuste läbiviimisesse. Tegutsevad Kodutütarde ja Noorkotkaste rühmad.

Moodustatud on Rapla maakonna omavalitsusüksuste ühine kriisikomisjon ja kinnitatud kriisikomisjoni põhimäärus. Märjamaa vallas kuuluvad Rapla Maakonna kriisikomisjoni vallavanem ja Märjamaa vallavalitsuse haldusosakonna juhataja. Lisaks on Märjamaa vallavalitsus kinnitanud kriisistaabi koosseisu.

Väljakutsed:

- Valvekaamerate võrgustik ja kaamerate kvaliteet ei ole piisav turvalisuse tagamiseks ja kahjude hindamiseks.
- Kodanikukaitse tegevutele pööratakse vähe tähelepanu.

Eesmärk:

- **Märjamaa vallas on turvaline elada, toimib koostöö politsei, päästeameti, kaitseliidu ja teiste vabatahtlike organisatsioonide vahel.**

Eesmärgi saavutamist mõõtvad indikaatorid:

- Registreeritud süütegude arv väheneb iga-aastaselt 5 %.
- Tulekahjude arv väheneb iga-aastaselt 5 %.

4. ARENGUKAVA SEIRE

Vastavalt Märjamaa Vallavolikogu 20.03.2018 määrusele nr 22 „Märjamaa valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise kord“ toimub arengukava täitmise seire iga-aastaselt. Vallavalitsuses valdkonna eest vastutavad ametnikud ning vallast sõltuvad üksused esitavad vallavalitsusele iga aasta 1. aprilliks ning volikogule aprillikuu korraliseks istungiks ülevaate arengukavas ettenähtud eesmärkide täitmisest ning arengukava ja eelarvestrateegia muutmise vajadusest. Arengukava ja eelarvestrateegia muutmisel koostatakse arengukava ja eelarvestrateegia uus redaktsioon, järgides eelnimetatud korra § 2 lõigetes 4-12 sätestatut. Muutmise käigus ajakohastatakse valda iseloomustav statistiline materjal, täpsustatakse lahendamist vajavad probleemid ja tegevused. Olulisel kohal on valdkondlike tegevuste ja investeeringute kava läbiarutamine ning nende ajakohastamine nelja aasta perspektiivis koos valla eelarveliste vahendite kasutamise läbiarutamisega. Arengukava on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

LISAD

Lisa 1. Märjamaa valla tegevuskava

(Lisatud eraldi dokumendina)

Lisa 2. Märjamaa valla investeeringute kava 2022-2026

(Lisatud eraldi dokumendina)

Lisa 3. Märjamaa valla eelarvestrateegia 2023-2026

(Lisatud eraldi dokumendina)